

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

T.S.Sharipov

2024 yil «19» avgust

BUXGALTERIYA HISOBİ AXBOROT TIZIMLARI

FAN SILLABUSI

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi : 400 000 – Bisnes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410 000 – Bisnes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 60410100–Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Buxgalteriya hisobi va menejment fakulteti
60410100– Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha) ta'lim
yo'nalishi

Fan nomi	Buxgalteriya hisobi axborot tizimi
Fan turi	Tanlov
Fan kodi	BHAT305
Yil	4
Semestr	3
Ta'lim shakli	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori	5
Baholash shakli	Imtihon
Fan tili	O'zbek

Fan maqsadi(FM)

FM	<p>Fanni o'qitishdan maksad - talabalarga zamonaviy avtomatlashtirilgan iktisodiy axborot tizimlari orkali xujalik yurituvchi subyektlarda buxgalteriya xisobining dastlabki xujjatlari asosida yuritish, moliyaviy, statistik va solik xisobotlarini tayyorlash va topshirish buyicha bilim va amaliy kunikmalarni shakllantirishdan iborat.</p> <p>“Buxgalteriya hisobi va audit” ta'lim yo'nalishida ta'lim olayotgan talabalar kelgusida o'zlarining ish faoliyatlarida mazkur dasturlardan foydalanadilar. Shu bois, “Buxgalteriya hisobi va audit” ta'lim yo'nalishiga «Buxgalteriya xisobining kompyuterlashtirilgan tizimlari» fanini o'qitish muhim ahamiyat kasb etadi.</p>
-----------	---

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	“Moliyaviy buxgalteriya hisobi 1”fani
2.	“Boshqaruv hisobi 1” fani
3.	“Iqtisodiy tahlil” fani

Ta'lim natijalari (TN)

TN1	Buxgalteriya hisobining axborot tizimlari fanining predmeti va usullarini o'rganish
TN2	Buxgalteriya hisobi axborot tizimlarining amaliy tomonlarini o'rganish
TN3	Hisob bo'yicha amaliy dasturlar paketlari to'grisidagi tushunchalar haqida tasavvurga ega bo'lishi
TN4	Buxgalteriya hisobini avtomatlashtirishning zamonaviy dasturlari
TN5	Elektron rakamli imzoning mazmuni va mohiyati

TN6	Moliyaviy va soliq hisoboti shakllarini tuzish tartibi
TN7	Buxgalteriya hisobi axborotining ta'rifi, tasniflanishi va xususiyatlari
TN8	Korxona xususiyatidan kelib chikkan holda schyotlar rejasiga o'zgartirish va qo'shimchalarni kiritish
TN9	Faoliyat ko'rsatayotgan korxona ma'lumotlaridan foydalanilgan holda boshlangich qoldiqlarni shakllantirish
TN10	Boshlangich qoldiqlarni kiritish
TN11	Schyotlar bo'yicha qoldiqlarni kiritishni bilishi va ulardan foydalana olishi
TN12	Xo'jalik yurituvchi sub'yektlarda avtomatlashgirilgan axborot texnologiyalarining qo'llanilishi
TN13	Moliyaviy va soliq hisoboti shakllarini tuzish tartibi ko'nikmalariga ega bo'lishi

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		Ajratilgan soat
M1	Buxgalteriya hisobida "1C: Predpriyatiya" dasturining ahamiyati va zaruriyati	2
M2	Yuridik shaxslarning boshlang'ich ma'lumotlarini dasturga kiritish	2
M3	Jismoniy shaxslar to'g'risidagi ma'lumotlarni dasturga kiritish va ularni xodim sifatida ishga qabul qilish jarayonini avtomatlashtirish	2
M4	Korxona xodimlariga ish haqi hisoblash bo'yicha dastlabki ma'lumotlarni kiritish tartibini avtomatlashtirish	2
M5	Korxona xodimlariga ish haqi hisoblash tartibini avtomatlashtirish	2
M6	Korxona xodimlari daromadidan ushlab qolinadigan soliq va majburiy to'lovlarni naqd pulsiz hisob-kitoblar orqali to'lash tartibini avtomatlashtirish	2
M7	Korxona asosiy kassasidagi pul mablag'lari harakatini avtomatlashtirish	2
M8	Korxona ta'minotchilari bilan hisob-kitoblar jarayonini avtomatlashtirish	2
M9	Korxonada hisobdor shaxslar bilan hisob-kitoblar jarayonini avtomatlashtirish	2
M10	Korxona asosiy vositalari va nomoddiy aktivlari harakatini avtomatlashtirish	2
M11	Ishlab chiqarish korxonalarida xom-ashyo va materiallarni xarid qilish tartibini avtomatlashtirish	2
M12	Ishlab chiqarish korxonalarida xom-ashyo va materiallarni ishlab chiqarishga berish jarayonini avtomatlashtirish	2
M13	Ishlab chiqarish korxonalarida tayyor mahsulotlarni asosiy omborga qabul qilib olish va ularni sotish jarayonini avtomatlashtirish	2
M14	Korxona moliyaviy natijalarini shakllantirish tartibini avtomatlashtirish	2
M15	Korxona buxgalteriya balansini shakllantirish tartibini	2

	avtomatlashtirish	
	Jami	30
Mashg'ulotlar shakli: amaliy (A)		
A1	Buxgalteriya hisobida "IC: Predpriyatiya" dasturining ahamiyati va zaruriyati	2
A2	Yuridik shaxslarning boshlang'ich ma'lumotlarini dasturga kiritish	2
A3	Jismoniy shaxslar to'g'risidagi ma'lumotlarni dasturga kiritish va ularni xodim sifatida ishga qabul qilish jarayonini avtomatlashtirish	2
A4	Korxona xodimlariga ish haqi hisoblash bo'yicha dastlabki ma'lumotlarni kiritish tartibini avtomatlashtirish	2
A5	Korxona xodimlariga ish haqi hisoblash tartibini avtomatlashtirish	2
A6	Korxonada hisobdori daromadidan ushlab qolinadigan soliq va majburiy to'lovlarni naqd pulsiz hisob-kitoblar orqali to'lash tartibini avtomatlashtirish	2
A7	Korxona asosiy kassasidagi pul mablag'lari harakatini avtomatlashtirish	2
A8	Korxona ta'minotchilari bilan hisob-kitoblar jarayonini avtomatlashtirish	2
A9	Korxonada hisobdor shaxslar bilan hisob-kitoblar jarayonini avtomatlashtirish	2
A10	Korxona asosiy vositalari va nomoddiy aktivlari harakatini avtomatlashtirish	2
A11	Ishlab chiqarish korxonalarida xom-ashyo va materiallarni xarid qilish tartibini avtomatlashtirish	2
A12	Ishlab chiqarish korxonalarida xom-ashyo va materiallarni ishlab chiqarishga berish jarayonini avtomatlashtirish	2
A13	Ishlab chiqarish korxonalarida tayyor mahsulotlarni asosiy omborga qabul qilib olish va ularni sotish jarayonini avtomatlashtirish	2
A14	Korxona moliyaviy natijalarini shakllantirish tartibini avtomatlashtirish	2
A15	Korxona buxgalteriya balansini shakllantirish tartibini avtomatlashtirish	2
	Jami	30
Mustaqil ta'lim (MT)		
MT1	"Buxgalteriya hisobining dasturiy komplekslari" fanining mazmuni va mohiyati, avtomatlashtirilgan tizimning bir - biridan afzalliklari.	4
MT2	Yangi korxona vujudga kelish tartibi va xujjatlarni tayyorlash.	4
MT3	Buxgalteriya hisobini korxonalarda birinchi marotaba qullash va buxgalterga quyilgan talablar	4

MT4	Buxgalteriya hisob ma'lumotlarini kompyuterlashtirilgan tizimiga kiritish	6
MT5	Xodimlarni ishga qabul qilishda mehnat shartnomasini tuzish va xodimlardan talab qilinuvchi xujjatlar	4
MT6	Xodimlarga onlain mehnat daftarcha ochish va xodimlarni ruyxatdan o'tkazish	4
MT7	Korxona ustavini shakillantirishda naqt pul, tovar, xomashyo va asosiy vositalar ko'rinishida kirim qilish va uni hisobga quyish	4
MT8	Kassa hisobini yuritish, kirim va chiqim kassa orderini tuzish	4
MT9	Tabel asosida xodimlarga ish haqi hisoblash va uni rasmlashtirish	4
MT10	Asosiy vositalarning tarifi va tasnifi	2
MT11	Asosiy vositalarni hisobga quyish va uni hisobdan chiqarish	2
MT12	Asosiy vositalarni qayta baholash	2
MT13	Nomoddiy aktivlarga eskirish hisoblash	4
MT14	Matreriallarni hisobini olib borish va uning usullari	4
MT15	Ishonchnomani shakillantirish va uni onlain yuborish	4
MT16	Mol yetkazib beruvchilar va pudratchilarga shartnomaga asosan oldindan pul o'tkazish (tulov topshiriqnomasini shakillantirish), Mol yetkazib beruvchilardan xom – ashyo olib kelish va avansni hisobga olish	4
MT17	Xom – ashyoni ombordan chiqim qilish va ishlab chiqarishga yuborish	2
MT18	Tayyor maxsulotlarni qabul qilib olish hisobi va uni rasmlashtirish, Tayyor mahsulot uchun kalkulyatsiya tayyorlash va tan narxni toppish	4
MT19	Ombordagi mahsulotlarni sanoqdan o'tkazish (Inventarizatsiya), Tayyor mahsulotni ombordan chiqim qilish tartibi	2
MT20	Yuk xati va xisob faktura yuborish, Daromadni hisobga olish va daromaddan soliq tulash	4
MT21	Ish haqidan ushlanmalar va qushimchalar haqida tushuncha	4
MT22	Xodimlarni ish haqini oshirish buyicha buyruq tayyorlash	2
MT23	Boshqa xarajatlarni hisobga olish	2
MT24	Xisobot davrining yakunlanishi	4
MT25	Moliyaviy hisob shakillarini tuzish	6
Jami		90

Asosiy adabiyotlar	
1	Уразов К.Б., Пўлатов М.Э. Бухгалтерия ҳисоби. Дарслик. –Т.: «Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи», 2020, 564 бет..
2	Ташназаров С.Н. Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари: Олий ўқув юртлари магистратура мутахассисликлари учун дарслик. – Тошкент: «IQTISOD-MOLIYA», 2019. – 584-б. https://www.academia.edu .
3	Toshmatov N. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. Дарслик. – Т.: “O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati” nashriyoti, 2019. 376 bet.
4	Toshmatov N., Ismanov I., Buzurkhanov S. Moliyaviy hisob va hisobot. Darslik. Т.: “Sano-standart” nashriyoti, 2019. 560 bet

5	Hasanov B.A., Hashimov A.A., Muhametov A.B., Abduvohidov A.A. Buxgalteriya hisobi. Дарслик - Т.: "Iqtisodiyot dunyosi", 2021. 992 bet
6	Egamberdiyeva S.R. Moliyaviy va boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. -T.: Fan va texnologiya, 2019. 289 b.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1	"O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni.
2	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017.
3	Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017.
4	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017.
5	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017.
6	"Elektron rakamli imzo tugrisida"gi Uzbekiston Respublikasi Konuni. - T., 2012.
7	O'zbekiston Respublikasining "Buxgalteriya hisobi tugrisida"gi Konuni. -T., 2016 yil 13 aprel (yangi tahrir).
8	Kucharov J. A. Moliyaviy va boshqaruv hisobi fanidan masalalar va keyslar to'plami. Uslubiy qo'llanma. S.: SamISI, 2018.
Интернет сайтлари:	
1. http://www.soliq.uz 2. http://www.ziynet.uz 3. http://www.lex.uz 4. http://www.sjes.uz 5. http://www.gazeta.uz 6. http://www.norma.uz 7. http://www.fcm.uz 8. http://www.stat.uz	

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi me'zonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim daajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyat va mazmunini to'liq yoritga olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy hatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabani biling darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan boyicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabani biling darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mazmurlarni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabani biling darajasini qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.	
	0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho,
	70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif	B.F.Boronov - SamISI "Buxgalteriya hisobi" kafedrası dos.v.b, DSc Nurniyozov Feruz Abdurashid o'g'li - SamISI, "Buxgalteriya hisobi" kafedrası asissenti
E-mail	bobur_boronov@gmail.com
Tashkilot	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Buxgalteriya hisobi" kafedrası
Taqrizchilar	Z.X.Abdullayev - Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti Samarqand filiali ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha direktor o'rinbosari, PhD

	S.Isanov - "Mini Max Finance" MCHJ buxgalterlik tashkiloti bosh hisobchisi
--	---

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ S-02-24/1)

Mazkur Sillabus "Buxgalteriya hisobi" kafedrasining 2024 yil 28 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra muduri

Tuzuvchi

I.E.Shodmonov

J.N.Abiyev

S.N.Tashnazarov

F.A. Nurniyozov